

We Lwowie, dnia 8. października 1908.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić.

1. załączony pod 1/. projekt ustawy zmieniającej postanowienia §. 3, 4, 6 11 i 12 statutu krajowego, tudzież
2. załączony pod 2/. projekt ordynacyi wyborczej sejmowej.

Wnioskodawcy:

Leo, Battaglia, Rutowski.

Ciuchciński, Bandrowski. Dołęski, Federowicz, Sare, Jabłoński, Fruchtmann, Maiss, Loewenstein, Rittel, Koliseher, Jahl, Schätzel, Sala, Rayski, Maryciwski, Kleski, Niementowski, Bednarski, Michałowski.

Ustawa

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §§. 3., 4., 6., 11. i 12. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 r. tudzież ordynacyę wyborczą sejmową.

Zgodnie z uchwałą Mojego Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje;

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 4., 6., 11. i 12. Statutu krajowego w dotychczasowem brzmieniu znoszą się i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

Sejm krajowy składa się z 200 członków, a mianowicie:

I. Z 12 członków z mocy piastowanej godności, a to:

- a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego; w razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator diecezji w sprawach duchownych jest członkiem Sejmu krajowego;

- b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

- c) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego tudzież rektora szkoły politechnicznej we Lwowie;

II. ze stu czterdziestu dziewięciu posłów, wybranych w powszechnem, równem, tajnem i bezpośredniem głosowaniu;

III. z trzydziestu dziewięciu posłów wybieranych przez koła zawodowe, a mianowicie:

- a) z dwudziestu dwóch posłów wybieranych przez koła rolników;
- b) z dwóch posłów wybieranych przez Izby adwokackie oraz Izby notaryalne;
- c) z dwóch posłów wybieranych przez Izby lekarskie;

- d) z jednego posła wybieranego przez Izbę inżynierską;
- e) z sześciu posłów wybieranych przez Izby handlowo-przemysłowe po dwóch z każdej Izby;
- f) z czterech posłów wybieranych przez Izby rękodzielnicze (Związki Stowarzyszeń przemysłowych) we Lwowie i Krakowie po dwóch z każdej Izby;
- g) z dwóch posłów wybieranych przez Towarzystwa rolnicze lwowskie i krakowskie po jednym z każdego Towarzystwa.

§. 4.

Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem Marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Sejm wybiera drugiego zastępcę marszałka ze swego grona.

§. 6.

Czas trwania funkcyi Marszałka krajowego i jego zastępców tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (okres sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Wybory posłów sejmowych nie mogą być przez wyborców sejmowych odwołane.

Po upływie zwykłego okresu sejmowego lub po wcześniejszym dokonaniem rozwiązania Sejmu, niemniej w razie ustąpienia poszczególnych posłów, rozpisuje się nowe wybory.

Byli członkowie Sejmu mogą być ponownie wybrani.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ Sejmu składa się pod przewodnictwem marszałka krajowego z ośmiu członków wybranych z łona Sejmu.

Dla kierowania Wydziałem kieruje marszałek krajowy swego zastępcę z pośród członków Wydziału krajowego.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie, wybrani w powszechnym głosowaniu w okręgach wyborczych od Nr. 1—43 oznaczonych w ordynacyi wyborczej wspólnie z 17 posłami kół zawodowych od lit. b—f włącznie, dwóch członków wybierają posłowie wybierani w powszechnym głosowaniu w okręgach od nr. 44—143; jednego członka wybierają posłowie kół zawodowych pod lit. a) i g);

trzech członków wybiera całe zgromadzenie sejmowe.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyskano bezwzględnej większości głosów przy głosowaniu pierwszym i powtórnym, natenczas należy przedsięwziąć wybór ściślejszy pomiędzy temi dwiema osobami, które przy drugim głosowaniu otrzymały największą ilość głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

I. O okręgach i ciałach wyborczych.

§. 1.

Uprawnieni do wyboru posłów w okręgach powszechnego głosowania tworzą w każdym okręgu wyborczym jedno ciało wyborcze, wybierające bezwzględną ilość głosów wyznaczoną na dany okręg ilość posłów.

Uprawnieni do wyboru posłów, należący w danym okręgu wyborczym do mniejszości narodowej polskiej, a względnie ruskiej, mają prawo wykonać swe prawo wyborcze w najbliższym okręgu wyborczym, w którym ciało wyborcze należy w większości swej do ich narodowości. W razie korzystania z tego prawa, będą uprawnieni do wyboru posłów wpisani do osobnych list wyborczych i tworzą w okręgu wyborczym, do którego w myśl postanowień §. 2. zostaną przydzieleni, jedno ciało wyborcze.

§. 2.

Ogółem ustanawia się się 143 okręgów wyborczych, z których sześć okręgów wybiera po dwóch posłów, reszta po jednym posle, a mianowicie:

Okręgi wyborcze.

Nr.

1—10.	miasto Lwów	po jednym posle.		
11—18.	"	Kraków	po jednym posle.	
19.	"	Przemyśl	dwóch posłów.	
20.	"	Tarnów	dwóch posłów.	
21.	"	Kołomyja	dwóch posłów.	
22.	"	Tarnopol: gminy: Zagrobel, Janówka	Poczapińce, Draganówka	dwóch posłów.
23.	"	Stanisławów i gminy Knihinin	kolonia i Knihinin wieś	dwóch posłów.

Nr.

24. miasto Drohobycz i gmina Rychce dwóch posłów.

Następujące okręgi wybierają po jednym posle:

25. Podgórze

26. Nowy Sącz

27. Rzeszów

28. Jarosław

29. Sambor

30. Stryj

31. Biała, Kęty, Andrychów

32. Chrzanów, Jaworzno

33. Wadowice, Oświęcim, Zator

34. Żywiec, Sucha, Ślemień, Maków, Jordanów, Mszana

dolna

35. Nowy Targ, Zakopane, Krościenko, Limanowa

36. Wieliczka, Dobozyce, Myślenice, Gdów, Niepołomice

37. Bochnia, Wiśnicz nowy, Brzesko

38. Gorlice, stary Sącz, Grybów, Biecz, Ciężkowice

39. Jasło, Krosno, Brzozów

40. Dębica, Pilzno, Mielec, Kolbuszowa, Ropczyce, Sę-

dziszów

41. Tarnobrzeg, Nisko, Sokołów, Rozwadów, Rudnik

42. Łańcut, Rakszawa, Przeworsk, Leżajsk

43. Brody, Stare Brody, Hucisko brodzkie, Komorówka

44. Złoczów i gminy: Bieniów, Chmielowa, Huta werchobudzka, Telechowice, Kondratów, Nowosiółki, Opaki, Wicyń

45. Brzeżany i gminy Hucisko, Kuropatniki, Podwysokie, Rohaczyn miasto

46. Zborów, Jezierna, Kozowa, Kozłów i gminy Budylów, Dmuchowiec, Helenków, Taurów, Teofipółka, Wiktorówka z powiatem sądowym Olesko, gminy Biały kamień, Hucisko oleskie, Usznia

47. Zbaraż, Zbaraż stary, Założce, Łopatyn i z pow. Zbaraż gminy: Berezowica mała, Hrycowce, Kapuścińce, Kretowce, Kurniki Iwańczańskie, Netreba, Sieniawa, Stryjówka, Tarasówka, Wołochówka, Zarudeczko, Zarudzie, z pow. sąd. Założce gminy: Gontowa, Huta Pieniacka, Majdan Pieniacki, Maleniska, Palikrowy, Pańkowce, Reniów, Trościaniec Wielki, z pow. sąd. Łopatyn: Romanówka, Ruda brodzka, Podmastyrek ad Hrycowola.

48. Trembowla, Budzanów, Mikulińce i z pow. sąd. Trembowla gminy: Bernardówka, Brzyczowka, Krowinka, Łoszniów, Nałuże, Ostrowczyk, Plebanówka, Pantalicha, Jodhajczyki-Justynowe, Strusów, Tiutków, Zaścianocze, Warwaryńce, z pow. sąd. Budzanów gminy: Janów, Młyniska, Słobódka Janowska, z pow. sąd. Tarnopol gminy: Stoki Wielkie, Chodacków Wielki, Czernichów mazowiecki, Czołhańszczyna, Kokułkowce, Łozowa, Obarzaniec, Płotycz, Seredyńce, Zabójki.

49. Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska i gminy: Chmieliska, Hałuszyńce, Panasówka, Połupanówka, Skałat stary, Tarnoruda, Bucyki, Eleonorówka, Hlibów, Krasne, Mazurówka, Podlesie Grzymałowskie, Poznanka, Hełm, Kaczanówka, Mysłowa, Rosochowańce, Zadniszówka,

50. Czortków, Husiatyn, Kopyczyńce i z pow. sąd. Czortków gm.: Biały Potok, Byczkowce, Jagielnica, Salówka, Słobódka dziuryńska, Wygnanka, z pow. sąd. Husiatyn gminy: Liczkowce, Olchowczyk, z pow. sąd. Kopyczyńce gminy: Chorostków, Majdan.

51. Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Śniatyn, Kutry, i z. pow. sąd. Tłuste gminy: Burakówka, Czerwonogród.

52. Tłumacz, Tyśmienica śródmieście 3) Ottynia, Obertyn i z pow. sąd. Tłumacz: gmina Tarnowica polna, z pow. sąd. Ottynia gminy: Bohorodyczyn, Grabicz, Hołosków, Konstantynówka, Neudorf, Uhorniki.

53. Buczacz, Monasterzyska, Potok złoty i gminy Babulińce, Dobropole, Duliby, Dżwinogród, Jazłowiec, Podlesie, Podzameczek, Żnibrody, Barycz, Dubienko, Folwarki, Huta nowa, Huta stara, Korościatyn, Puźniki, Słobódka dolna, Nowosiółka Koropiecka.

54. Podhajce, Wiśniowczyk, Rohatyn miasto (§. 3), Bołszowce i gminy z. pow. sąd. Podhajce: Bekersdorf, Białokiernica, Dobrowody, Korzowa, Koturów, Mądzelówka, Paniowice, Szwejków, Toustobaby, Uhrynów, Wolica, Zahajce, Zawadówka, z pow. sąd. Wiśniowczyk: Małowody, Rosochowaciec, Sokolniki, Sokołów, z pow. s. Rohatyn gm.: Podkamień, z pow. sąd. Bołszowce: gm. Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie, z pow. sąd. Bursztyn: gminy Ludwikówka, Wiszniów, Żurów.

55. Bóbrka, Chodorów, Żydaczów, Żurawno, Kałusz i gminy z pow. sąd. Bóbrka: Hucisko, Stare Sioło, z pow. sąd. Chodorów: Brzozdowce, z pow. sąd. Żydaczów: Ruda z pow. sąd. Mikołajów: Rozdół, z pow. sąd. Żurawno: Machliniec, Nowe Sioło, z pow. sąd. Kałusz gm.: Kałusz nowy, Ugarsthal, Landestreu, z pow. sąd. Halicz: gm. Kończaki stare, Maryampol miasto, Maryampol wieś, Meducha, Wołczków.

56. Przemyślany, Gliniany, Szczercze, i gminy z pow. Przemyślany: Białe, Chlebowice Świrskie, Ciemierzyńce, Dunajów, Kimirz, Kopań, Majdan-Lipowiecki, Niedzieliska, Pleników, Poluchów mały, Świrz, z pow. sąd. Gliniany: Hanaczów i Hanaczówka, z pow. sąd. Szczercze gminy: Maliczkowice, Nawarya i Siemianówka.

57. Kamionka strumiłowa, Busk, Radziechów i gminy Berbeki, Jagonia, Jazienica polska, Krzywulanka, Łany niemieckie, Obydów, Podzamecze, Majdan stary, Adamy, Budki nieznanowskie, Milatyn nowy i Huta połoniecka.

58. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie i gminy Kłodno wielkie, Krasiczyn, Przedrzymichy małe, Przemiwółki, Theodorshof, Dolnicz, Rożanka, Stanisłówka, Wolica, Mokrotyń-kolonia, Wiesenberg.

59. Sokal, Bełż i gminy Krystynopol, Nowy-dwór krystynopolski, Tartaków miasto, Ostrów, Sulimów, Tusków, Waręż miasto, Witków, Worochta.

60. Rawa Ruska, Niemirów i gminy Szczerec, Bełzec, Einsingen, Rata i z pow. sąd. Uhnów: gminy Bruckenthal, Michałówka, Tarnoszyn, Zastawie.

61. Gródek, Janów i gminy: Biała góra, Bar, Brundorf, Burgthal, Czerlany Doliniany, Ebenau, Rodatycze, Vorderberg, Wołeczuchy, Domażyr, Zatoka.

62. Cieszanów, Lubaczów i gminy Chlewiska, Deutschbach, Freifeld, Horyniec, Huta różaniecka, Kadłubiska, Łukawica, Narol wieś, Nowiny Horynieckie, Ruda różaniecka, Rudka, Wola Wielka, Burgau, Cewków, Dąbrowa, Lisie Jamy, Oleszyce, Ostrowiec.

63. Jaworów śródmieście (§. 3), Krakowiec, Radymno i gminy pow. sąd. Jaworów: Mużyłowice-Kolonia, Schumlauf; pow. sąd. Krakowiec: Moosberg, Rehberg, Ruda kochanowska, Ruda krakowiecka, Wielkie Oczy; pow. sąd. Radymno: Ciemierzowice, Czerniawka, Dobkowice, Duńkowice, Koszyce, Laszki, Lutków, Michałówka, Miękus Stary, Ostrów, Skołoszów, Tupin, Zawiechów, Zamojsce.

64. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki i gminy pow. sąd. Mościska: Jordanówka, Kryrowice, Lipniki, Lutków, Pnikut, Radochońce, Rudniki, Rustweczko, Rządkowice, Strzelczyska, Sułkowszczyzna, Trzcieniec, Wola laska, Zakosćciele; z pow. sąd. Sądowa Wisznia: Królin, Słabacz, Słowianka, Stojanice, Twierdza, Wojkowice, Zawadów; z pow. sąd. Rudki: Czernichów, Koniuszki siemianowskie, Kupnowice nowe, Milczyce, Podhajczyki, Zagórze.

65. Stary Sambor, Starasól, Medenice, Komarno i gminy pow. sąd. Starasól: Chyrów, Felsztyn, Posada Felsztyńska, Słochynie; pow. sąd. Sambor: Biskowice, Burczyce Nowe, Czukiew, Czyzski, Dąbrówka, Głęboka, Kalinów, Łanowice, Nadyby, Radłowice, Sąsiadowice, Strzałkowice, Stupnica polska, Uherce zapłat., Wolica; z pow. sąd. Łąka: Dublany, Kranzberg; z pow. sąd. Medenice: Równe, Wypuczki; z pow. sąd. Komarno: Andryanów, Buczały, Chłopy, Katorynice, Małpa, Rumno, Tuligłowy.

66. Turka, Skole z pow. sąd. Drohobycz: Borysław Tustanowice, Schodnica; z pow. sąd. Skole: Felizienthal, Karlsdorf, z pow. sąd. Podbuż: gmina Majdan.

67. Lisko, Baligród, Dobromil, Bircza, Niżankowice i gminy pow. sąd. Lisko: Beznichowa dolna, Orelec, Posada liska, Tarnawa dolna, Tarnawa górna, Poraż; z pow.

sąd. Dobromil: Kalwarya paławska, Nowe Miasto, Nowosiółki dydyńskie, Paław, Posada Nowomiejska; z pow. sąd. Bircza: Bognorówka, Huta Brzaska, Jasiennica sufczyńska, Korzeniec, Kuźmina, Rozpucie, Tarnawka; z pow. sąd. Przemyśl: Krasiczyn, Kruhel Mały, Łętownia, Ostrów, Ujkowice, Wyszatyce, Żurawica.

68. Sanok, Rymanów, Bukowski i gminy sąd. pow. Sanok: Bażanówka, Dąbrówka polska, Dębna, Długie, Falejówka, Jaćmierz, Jędruszkowce, Liszna, Markowce, Mrzyglód, Pakoszówka, Pisarowce, Płowce, Pobiedno, Posada Jaćmierska, Posada Olchowska, Posada sanocka, Posada zorszyńska, Raczkowa, Strachocina, Tyrawa wołoska, Zagórz, Zarszyn; z pow. sąd. Rymanów: Besko, Bzianka, Głębokie, Jaśliska, Klimkówka, Królik Polski, Ładzin, Milcza, Mymoń, Posada Dolna, Posada Górna, Posada Jaśliska; z pow. sąd. Bukowski gminy: Bukowsko wieś, Nadolany, Nagórzany, Niebieszczany, Nowotaniec.

69. Powiaty sądowe Biała, Kęty.

70.	"	"	Oświęcim, Zator.
71.	"	"	Chrzanów, Jaworzno.
72.	"	"	Wadowice, Andrychów.
73.	"	"	Żywiec, Milówka.
74.	"	"	Krzeszowice, Liszki.
75.	"	"	Kraków.
76.	"	"	Podgórze, Skawina.
77.	"	"	Wieliczka, Dobczyce.
58.	"	"	Sucha, Maków.
79.	"	"	Myślenice, Kalwarya.
80.	"	"	Nowy Targ, Czarny Dunajec.
81.	"	"	Jordanów, Mszana dolna.
82.	"	"	Krościenko, Stary Sącz.
83.	"	"	Limanowa.
84.	"	"	Nowy Sącz, Muszyna.
85.	"	"	Bochnia, Niepołomice.
86.	"	"	Wiśnicz, Zakliczyn.
87.	"	"	Brzesko, Wojnicz.
88.	"	"	Radłów, Żabno.
89.	"	"	Tarnów.
90.	"	"	Dąbrowa.
91.	"	"	Grybów, Ciężkowice.
92.	"	"	Gorlice, Biecz.
93.	"	"	Tuchów, Pilzno.
94.	"	"	Brzostek, Dębica.
95.	"	"	Frysztak, Strzyżów.
96.	"	"	Jasło.
97.	"	"	Żmigród, Dukla.
98.	"	"	Krosno.
99.	"	"	Brzozów.
100.	"	"	Tyczyn.
101.	"	"	Rzeszów.

102.	Powiaty sądowe	Mielec, Radomyśl.
103.	" "	Kolbuszowa.
104.	" "	Ropczyce.
105.	" "	Tarnobrzeg, Rożwadów.
106.	" "	Nisko, Ulanów.
107.	" "	Łańcut.
108.	" "	Sokołów, Głogów.
109.	" "	Przeworsk.
110.	" "	Leżajsk, Sieniawa.
111.	" "	Jarosław, Pruchnik.
112.	" "	Dubiecko, Dynów.
113.	Reszta pow. sąd.	Sanok, Rymanów, Bukowsko.
114.	" " "	Lisko, Ustrzyki dolne, Lutowiska,
Baligród, Stary Sambor.
115.	" " "	Przemysł.
116.	" " "	Dobromil, Bircza, Niżankowice,
Staraśól.
117.	" " "	Cieszanów, Lubaczów, Radymno.
118.	" " "	Mościska, Sądowa Wisznia, Ja-
worów, Krakowiec.
119.	" " "	Gródek, Janów, Rudki.
120.	" " "	Komarno, Medenice, Łąka, Sambor.
121.	Powiaty sądowe	Lwów i Winniki.
122.	Reszta pow. sąd.	Rawa ruska, Uhnów, Niemirów,
Bełz.
123.	" " "	Bóbrka, Chodorów, Szczerzec.
124.	" " "	Żydaczów, Mikołajów, Żurawno,
Kałusz.
125.	" " "	Turka, Borynia Skole.
126.	" " "	Drohobycz, Bodbuż, Łąka, Stryj,
127.	" " "	Dolina, Bolechów, Rożniatów.
128.	" " "	Bohorodczany, Sołotwina, Nadwór-
na, Delatyn.
129.	" " "	Wojniłów, Halicz, Stanisławów.
130.	" " "	Tłumacz, Tyśmienica, Ottynia,
Potok złoty.
131.	" " "	Kołomyja, Gwoździec, Peczyni-
żyn, Obertyn.
132.	" " "	Kosów, Kuty, Śniatyn, Zabłotów.
133.	" " "	Borszczów, Mielnica, Zaleszczyki.
134.	" " "	Horodenka, Tłuste, Czortków,
Husiatyn, Kopyczyńce, Skalat.
135.	" " "	Podwołoczyska, Grzymałów.
136.	" " "	Trembowla, Budzanów, Tarnopol,
Mikulińce.
137.	" " "	Buczacz, Monasterzyska, Podhajce,
Wiśniowczyk.
138.	" " "	Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce.

139. Reszta pow. sąd. Brzeżany, Przemyślany, Gliniany, Kozowa.
 140. " " " Złoczów, Kamionka str., Busk, Radziechów.
 141. " " " Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie Sokal.
 142. " " " Zborów, Olesko, Zbaraż, Nowe Sioło.
 143. " " " Brody. Założce, Łopatyn.

W myśl postanowienia §. 1. ustęp drugi mają prawo wyborcy należący do miejscowości narodowej polskiej, a względnie ruskiej wykonać swe prawo wyborcze w następujących okręgach wyborczych:

Wyborcy, należący do mniejszości narodowej polskiej:

- w pow. sąd. Kołomyja (okr. Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 21.,
 w pow. sąd. Drohobycz (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 24.,
 w pow. sąd. Stryj (okr. Nr. 126.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 30.,
 w pow. sąd. Brody (okr. Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 43.,
 w pow. sąd. Złoczów (okr. Nr. 140.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 44.,
 w pow. sąd. Brzeżany (okr. Nr. 139.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 45.,
 w pow. sąd. Zborów (Nr. 142.), Kozowa (Nr. 139.), Olesko (Nr. 142.), mają prawo głosować w okręgu Nr. 46.,
 w pow. sąd. Zbaraż, Nowe Sioło (Nr. 142.), Założce, Łopatyn (Nr. 143.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 47.,
 w pow. sąd. Trembowla, Budzanów, Tarnopol, Mikulińce (Nr. 136.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 48.,
 w pow. sąd. Skalał, Grzymałów, Podwołoczyska (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 49.,
 w pow. sąd. Czortków (Nr. 134.), Husiatyn, Kopyczyńce (Nr. 135.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 50.,
 w pow. sąd. Borszczów, Mielnica, Zaleszczyki (Nr. 133.), Horodenka, Tłuste (Nr. 134.), Śniatyn, Kosów, Kutry, Zabłotów (Nr. 132.), Peczeniżyn, Gwoździec (Nr. 131.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 51.,
 w pow. sąd. Tłumacz, Tyśmienica, Ottynia (Nr. 130.) Obertyn (Nr. 131.), Bohorodczany, Sołotwina, Nadwórna, Derlatyn, mają prawo głosować w okręgu Nr. 52.,
 w pow. sąd. Buczacz, Monasterzyska (Nr. 137.) i Potok Złoty (Nr. 130.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 53.,
 w pow. sąd. Podhajce, Wiśniowczyk (Nr. 137.), Rohatyn,

Bursztyn, Bołszowce (Nr. 138.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 54.,

w pow. sąd. Bóbrka, Chodorów (Nr. 123.), Żydaczów, Mikołajów, Żurawno, Kałusz (Nr. 124.), Stanisławów, Halicz, Wojniłów (Nr. 129.), Dolina, Bolechów, Rożniatów (Nr. 127.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 55.

w pow. sąd. Przemyślany, Gliniany (Nr. 139.), Szczercz (Nr. 123.) mają prawo głosować w okręgu Nr. 56.,

w pow. sąd. Kamionka strum. Busk, Radziechów (Nr. 140) mają prawo głosować w okręgu Nr. 57.,

w pow. sąd. Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie (Nr. 141) mają prawo głosować w okręgu Nr. 58.,

w pow. sąd. Sokal, Bełz (Nr. 122 i 141) mają prawo głosować w okręgu Nr. 59.,

w pow. sąd. Rawa Ruska, Uhnów, Niemirów (Nr. 122) mają prawo głosować w okręgu Nr. 60.

w pow. sąd. Gródek, Janów (Nr. 119) mają prawo głosować w okręgu Nr. 61.,

w pow. sąd. Cieszanów, Lubaczów (Nr. 117) mają prawo głosować w okręgu Nr. 62.,

w pow. sąd. Jaworów, Krakowiec, Radymno (Nr. 117 i 118) mają prawo głosować w okręgu Nr. 63.,

w pow. sąd. Mościska, Sądowa Wisznia, Rudki (Nr. 116 i 118) mają prawo głosować w okręgu Nr. 64.,

w pow. sąd. Stary Sambor, Starosól, Łąka, Medenica, Sambor, Komarno, (Nr. 114 i 120) mają prawo głosować w okręgu Nr. 65.,

w pow. sąd. Turka, Borynia, Skole, Podbuż (Nr. 125 i 126) mają prawo głosować w okręgu Nr. 66.,

w pow. sąd. Lisko, Baligród, Ustrzyki dolne, Lutowiska (Nr. 114), Dobromil, Bircza (Nr. 116) Przemyśl, Niżankowice (Nr. 115) mają prawo głosować w okręgu Nr. 67.,

w pow. sąd. Sanok, Rymanów, Bukowsko (Nr. 113) mają prawo głosować w okręgu Nr. 68.

Wyborcy należący do mniejszości narodowej ruskiej:

w okręgach wyborczych Nr. 1—10, mają prawo głosować w okręgu Nr. 121.,

w okręgu Nr. 19. mają prawo głosować w okręgu Nr. 115.,

w okręgu wyb. Nr. 21 mają prawo głosować w okręgu Nr. 131.,

w okręgu wyb. Nr. 22. mają prawo głosować w okręgu Nr. 136.,

w okręgu Nr. 23. mają prawo głosować w okręgu Nr. 129.

w okręgu wyb. Nr. 24. mają prawo głosować w okręgu Nr. 126.,

w okręgu wyb. Nr. 43. mają prawo głosować w okręgu Nr. 143.,

w okręgu wyb. Nr. 44. mają prawo głosować w okr. Nr. 140.,

w okręgu wyb. Nr. 45. mają prawo głosować w okręgu Nr. 139.,

w gminach wymienionych w okręgach Nr. 46—68 włącznie mają prawo głosować w tych okręgach wyborczych od Nr. 113 do Nr. 143 włącznie, do których przydzielone są powiaty sądowe, w których owe gminy leżą,

W powiatach sądowych Muszyna (Nr. 84), Grybów (Nr. 91), Gorlice (Nr. 92), Żmigród, Dukla (Nr. 97), Krosno (Nr. 98), Brzozów (Nr. 99) mają prawo głosować w okręgu Nr. 113.

W powiatach sądowych Sieniawa (Nr. 110), Jarosław, Pruchnik (Nr. 111), Dubiecko (Nr. 112) mają prawo głosować w okręgu Nr. 117.

w powiatach sąd. Lwów i Winniki (Nr. 121) mają prawo głosować w okręgu Nr. 123.

§. 3.

Jeśli pewien powiat sądowy, jako taki przydzielony został do okręgu wyborczego, to należy brać ów powiat sądowy w tych rozmiarach terytoryalnych, jakie posiadał w czasie przedsięwzięcia wyboru; w odnośny wszakże powiat sądowy nie wchodzi gminy (część gmin) wyraźnie wcielone do innego okręgu wyborczego. W razie utworzenia nowego powiatu sądowego mają aż do chwili wydania ustawy, zmieniającej ordynację wyborczą do Sejmu uprawnieni do wyboru w nowo utworzonym powiecie sądowym wykonywać swe prawa wyborcze w tym okręgu wyborczym, gdzie przydzielony jest ów powiat sądowy, do którego należeli przed utworzeniem nowego okręgu sądowego.

Postanowienia poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie także do gmin (części gmin).

Jeżeli z miastem (miasteczkiem), które jako takie lub jako śródmieście wcielone jest w pewien okręg wyborczy, łączą się inne miejscowości (części miejscowości) w jedną gminę miejscową, wówczas tylko uprawnieni do wyboru z samego miasta (miasteczka), wybierają w swym okręgu wyborczym, o ile cała gmina miejscowa nie jest w dodatku wyraźnie przydzielona do odnośnego okręgu wyborczego.

§. 4.

Każda gmina miejscowa i każda wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, miasta), jest miejscem wyboru.

Gminy miejscowe, które wedle ostatniego powszechnego spisu ludności liczą 500 lub mniej mieszkańców, mogą być w drodze rozporządzenia politycznej władzy krajowej złączone z najbliższymi położonymi gminami tego samego okręgu wyborczego w grupy wyborcze.

Poszczególne takie gminy mogą być także przydzielone do najbliższych ponad 500 mieszkańców liczących gmin. W obu

jednakże wypadkach nie mogą tworzące jedną grupę gminy liczyć razem ponad 2.000 mieszkańców.

Przy rozporządzeniach w duchu powyższego ustępu należy trzymać się zasady, ażeby miejsce wyboru tak było obrane, iżby wyborcy dostać się tam mogli bez nadmiernej straty czasu.

Zarządzenia, wydane w myśl drugiego ustępu, należy ogłosić w interesowanych gminach w przyjęty tam sposób, równocześnie z rozpisanem wyborów.

§. 5.

Rolnicy, wybierający posłów z koła zawodowego III a, będą podzieleni na trzy okręgi wyborcze, a mianowicie:

1. Okręg krakowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu krakowskiego wadowickiego, tarnowskiego, sądeckiego, rzeszowskiego, sanockiego i przemyskiego, którzy razem wybierają 10 posłów.

2. Okręg lwowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu lwowskiego, brzeżańskiego, złoczowskiego i tarnopolskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

3. Okręg stanisławowski, obejmujący posiadaczy gruntowych dawnego obwodu stanisławowskiego, stryckiego, samborskiego, czortkowskiego, i kołomyjskiego, którzy razem wybierają 6 posłów.

Miejscem wyboru w okręgu krakowskim jest miasto Kraków.

Miejscem wyboru w okręgu lwowskim jest miasto Lwów.

Miejscem wyboru w okręgu stanisławowskim jest miasto Stanisławów.

Siedemnastu posłów kół zawodowych III lit. b—g włącznie wybierają reprezentacje zawodowe uprawnione w myśl §. 3. Statutu krajowego do wyboru posłów do Sejmu wedle postanowień swoich statutów co do wyboru przewodniczących. Posłami do Sejmu mogą być jednak wybierane także osoby, nie należące do danych zawodów.

II. O prawie wyborczem i wybieralności.

§. 6.

W okręgach powszechnego głosowania, uprawnioną do wyboru posła jest każda osoba płci męskiej,^a jeżeli w dniu rozpisania wyborów:

- a) jest obywatelem austriackim;
- b) ukończyła 24 lat życia;
- c) nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacji sejmowej i

d) w dniu rozpisania wyborów ma swe mieszkanie przynajmniej od roku w gminie (obszarze dworskim), w której prawo wyborcze ma być wykonanem. Osoby płci żeńskiej są uprawnione do wyboru, jeżeli prócz powyższych wymogów:

a) opłacają bądź jakiekolwiek podatki bezpośrednie, bądź pozostają w służbie publicznej kraju, państwa, powiatów lub gmin;

b) albo mają stopień akademicki doktora, magistra farmacyi lub też są uprawnione do pobierania studyów akademickich w charakterze słuchaczek zwyczajnych lub nadzwyczajnych.

Wybieralną na posła jest każda osoba mająca obywatelstwo austriackie, jeżeli ukończyła 30 lat życia i nie jest wyjętą, ani wyłączoną wedle postanowień niniejszej ordynacyi wyborczej.

Uprawnieni do głosowania będą wpisani do listy wyborczej w każdej miejscowości wyboru (§. 4). Dla wyborców uprawnionych do głosowania w okręgach swej większości narodowościowej będą sporządzone osobne listy wyborcze, w które wpisani będą uprawnieni na swe żądanie (§. 1. ustęp drugi i §. 3.).

W grupie kół zawodowych III a uprawnionymi do głosowania są rolnicy, opłacający ze swoich posiadłości gruntowych co najmniej 150 koron rocznie tytułem państwowego podatku gruntowego.

W grupach kół zawodowych III b—g włącznie uprawnionymi do głosowania są wszyscy uprawnieni do głosowania przy wyborze przewodniczących danych Izb, Związków i stowarzyszeń zawodowych.

W grupie kół zawodowych III a—g włącznie wymagane są nadto ogólne warunki prawa wyborczego i wybieralności powyżej określone.

§. 7.

Prawo wyborcze może być wykonywane tylko osobiście. Kobietom wolno głosować także przez mężów. Każdy uprawniony do wyboru ma tylko jeden głos.

Uprawniony do wyborów, w okręgach powszechnego prawa głosowania, wykonywa swe prawo wyborcze w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę. Jeżeli w danej gminie jest więcej okręgów wyborczych, wykonywa uprawniony swe prawo wyborcze w tej dzielnicy gminy, w której mieszka w czasie rozpisania wyboru.

Jeżeli uprawniony do wyboru, korzysta z prawa służącego wyborcom mniejszości narodowej polskiej lub ruskiej, wówczas głosuje także w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę.

Osoby zamieszkałe na obszarze dworskim wykonują swe prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski sta-

nowi jedną miejscowość. W razie wątpliwości, lub gdy wypadek powyższy nie zachodzi, oznaczy polityczna Władza krajowa tę gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego mają wykonywać swe prawo wyborcze.

Jeśli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku posiadał więcej miejsc zamieszkania, to dla wykonania prawa wyborczego jest to miejsce zamieszkania rozstrzygające, w którym on w czasie rozpisania wyborów piastuje publiczny urząd, lub też — o ile ów warunek nie zachodzi — ma siedzibę swej działalności zawodowej, albo — skoro i to kryterium nie da się zastosować — gdzie w oznaczonym czasie znajduje się główne miejsce zamieszkania w kraju.

Jeśli rozstrzygnięcia nie można wydać po myśli istniejących postanowień, wolno uprawnionemu do wyboru swobodnie oznaczyć, w której gminie mieszczącej w sobie jego miejsce zamieszkania, chce wykonać swe prawo wyborcze.

§. 8.

Pozostający w stałej lub czasowej czynnej służbie oficerowie, duchowni, wojskowi, gażyści bez klasy rangi i osoby stanu żołnierskiego siły zbrojnej, względnie żandarmmryi, wliczając również czasowo urlopowanych — nie mogą ani wybierać ani być wybrani.

Od wybieralności włączeni są nadto wszyscy, w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Nie doznaje wszakże ograniczenia wybieralność tych przynależnych do siły zbrojnej, którzy z powodu ustawowego obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych (służbowych) znajdują się w danej chwili w służbie czynnej.

§. 9.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, pozostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą.

2. Ci, którzy pobierają zaopatrzenie ubogich z funduszów publicznych lub gminnych, lub też w roku bezpośrednio poprzedzającym wybór, zaopatrzenie takie pobierali, lub którzy wogóle są ciężarem dla dobroczynności publicznej.

Nie należy wszakże ze względu na prawo wyborcze uważać za takie zaopatrzenie, ani za akt dobroczynności publicznej: wsparcie z kas chorych, rent z powodu wypadku, starości lub nieudolności do pracy, bezpłatnego utrzymania w publicznych zakładach leczniczych, uwolnienia od opłaty szkolnej, udzielenia środków naukowych, lub stypendyów, ani też zapomóg z powodu klęski.

3. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do chwili jego ukończenia, a jeśli dłużnik jest kupcem, aż do od-

zyskania napowrót zdolności do praw określonych w §. 246. ordynacyi konkursowej z 25. grudnia 1868 Dz. u. p. nr. 1. ex 1869.

4. Osoby, które z powodu zbrodni lub z powodu przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia lub udziału w nich, oszustwa, stręczenia do inierządu, (§§. 460, 471, 463, 464, 512, u. k.), z powodu oznaczonych w paragrafie 1. ustawy z dnia 28-go maja 1881 Dz. u. p. Nr. 47. i w §. 1. ustawy z 25-go maja 1883 Dz. u. p. Nr. 78 — czynów karygodnych, lub z powodu przekroczenia z §§. 1, 2, 3, 4. i 5. przedostatni ustęp ustawy z 24-go maja 1885 Dz. u. p. Nr. 89 skazane zostały na karę.

Ten skutek zasądzenia ustaje co do zbrodni wliczonych w §. 61. 1 do 10 ustawy z d. 15-go listopada 1867. Dz. u. p. Nr. 131. z końcem kary; co do innych zbrodni do upływie lat 10, jeśli winny skazany został co najmniej na karę lat pięciu; zresztą po upływie lat pięciu, co do innych zaś przytoczonych wyżej czynów karygodnych po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu przekroczenia §§. 45, 47, 48 i 49 ustawy wojsk. z dnia 11. kwietnia 1899, dz. u. p. Nr. 41, — na przeciąg lat trzech od ukończenia kary.

6. Osoby, które z powodu przekroczenia przeciwko ustawowym postanowieniom karnym, wydanym dla ochrony wolności wyborczej sądownie skazane zostały na karę, jeśli ów czyn popełnionym został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa lub Sejmu.

7. Osoby, które oddane zostały pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż po upływie lat trzech po wygaśnięciu nadzoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z zakładu robót przymusowych.

8. Osobom, którym przez sądy odjęta została ojcowska władza nad dziećmi, dopóki owe dzieci pozostają pod cudzą opieką, w każdym razie w ciągu lat trzech po sądowym zarządzeniu.

9. Osoby, które z powodu opilstwa lub nałogowego pijaństwa na podstawie u. k. lub innych postanowień ustawowych więcej niż dwukrotnie skazane zostały na karę aresztu, na przeciąg lat trzech od chwili ukończenia tej kary.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 10.

C. k. Namiestnik oznaczy dnie wyborów w ten sposób, iżby wszystkie potrzebne przygotowania przed nadejściem takiego dnia, były ukończone.

Rozpisanie powszechnych wyborów na Sejm krajowy ma być w ten sposób przeprowadzone, iż naprzód mają być wybrani w ciągu 2 po sobie następujących dni wszyscy posłowie z powszechnego głosowania, a następnie w dalszym dniu wszyscy posłowie z kół zawodowych.

Rozpisanie wyborów należy podać do wiadomości za pośrednictwem urzędowej gazety krajowej i plakatami we wszystkich gminach i miejscach wyboru w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomerji z W. Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających należy ogłosić w urzędowej gazecie krajowej i plakatami w gminach i miejscach wyboru okręgu wyborczego.

§. 11.

Uprawnieni w okręgach powszechnego głosowania do wyboru w poszczególnych gminach łącznie z uprawnionymi do wyboru obszaru dworskiego, który ewentualnie w myśl §. 6. 2. ustęp, wziąć należy w rachubę, będą przez naczelnika gminy (burmistrza) w alfabetycznym porządku z podaniem charakteru, mieszkania wpisani do specjalnych list wyborczych.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w jednej gminie wybierają w różnych okręgach wyborczych, należy do każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego sporządzić odrębną listę wyborczą.

Podobnie, jeżeli czynność wyborcza w obrębie jednej gminy dokonywa się w kilku lokalach wyborczych (§. 16. ust 4.), do których przydziela się wyborców, według ich terytoryalnej przynależności, należy listę wyborczą sporządzić odrębnie dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gmin.

Jeżeli uprawnieni do wyborów z kilku gmin wybierają w miejscu wyboru grupy wyborczej, to listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, zestawione jako listy częściowe, tworzyć winny podstawę czynności wyborczej, tak jednak, aby nie potrzeba było sporządzać z nich jednej listy wspólnej. Listy wyborcze zakładać należy co najmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden po ukończeniu czynności wyborczej pozostanie w ewidencji u naczelnika gminy, a z końcem każdego roku przez ośmiodniowy termin, który należy ogłosić, będzie wyłożony do przejrzania dla każdego.

Te postanowienia odnoszą się również do osobnych list wyborczych dla wyborców mniejszości narodowej (1. i §. 5).

§. 12.

Po sporządzeniu listy wyborczej winien naczelnik gminy oba jej egzemplarze jak niemniej oba egzemplarze wyborców mniejszości narodowej przedłożyć swojej bezpośrednio przełożonej państwowej politycznej władzy. Dla miast z własnym statutem, wyjąwszy stolicę kraju, wyznacza polityczna władza krajowa starostwo, które ma przeprowadzić zbadanie list

wyborczych i rozstrzygać reklamacje; tej władzy ma naczelnik gminy przedłożyć listy wyborcze.

Państwowa władza polityczna winna dostrzeżone usterki w liście wyborczej sprostować z urzędu i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwrócić naczelnikowi gminy, ten zaś winien listę wyłożyć do dowolnego przeglądu na dni czternaście w lokalu urzędowym gminy codziennie przez czas, który oznacza władza polityczna, a który należy publicznie ogłosić i wyłożenie listy wyborczej podać do publicznej wiadomości z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, który się ma liczyć od dnia dokonanego ogłoszenia. Jeśli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§. 11. ustęp drugi, zdanie pierwsze), to listy wyborcze wyłożyć należy w obrębie odnośnych okręgów wyborczych.

W gminach, liczących ponad 5.000 mieszkańców winna być lista wyborcza co dnia przynajmniej na ośm godzin wyłożona do przejrzania; przytem należy listę wyborczą w czasie odbić w dostatecznej liczbie egzemplarzy i każdemu od początku terminu reklamacyjnego na żądanie wydawać za zwrotem przypadających za egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto się domaga wydania mu egzemplarza odbitej listy wyborczej, ma o tem donieść naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisaniu wyboru; uskutecznione zgłoszenie obowiązuje zgłaszającego do odbioru i opłacenia kosztów sporządzenia przypadających na zamówione egzemplarze list wyborczych.

Zgłoszenia nadchodzące po upływie tego czasu nie będą uwzględniane.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć 50% przypuszczalnych kosztów sporządzenia u naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenie będzie bezskuteczne.

Resztę kosztów należy uiścić przy odbiorze listy, a w razie nieodebrania listy przez zamawiającego, mogą być one ściągnięte także w drodze egzekucji politycznej.

Pod tymi samymi warunkami wydać należy każdemu na żądanie również dodatki do listy wyborców.

§. 13.

Osoby, którym w odnośnem ciele wyborczem przysługuje prawo wyborcze, mogą reklamację przeciwko liście wyborczej z powodu wciągnięcia nieuprawnionych do wyboru, lub nie wciągnięcia uprawnionych do wyboru, wnosić ustnie lub pisemnie u naczelnika gminy. Jeśli zażądane zostanie wykreślenie kogoś wpisanego do listy wyborczej, to należy do niego wystosować zawiadomienie, aby miał sposobność ustnie lub pisemnie złożyć w przeciągu 24 godzin oświadczenie w tej

sprawie wobec naczelnika gminy lub władzy powiatowej do rozstrzygnięcia.

Przeciwko orzeczeniu starostwa w sprawie reklamacji może ten, kto wniósł reklamację, lub osoba, do której odnosi się wydane rozstrzygnięcie, wnieść w przeciągu dni trzech odwołanie do politycznej władzy krajowej.

Rozstrzygnięcie politycznej władzy krajowej jest w każdym wypadku ostateczne. Reklamacje i odwołania wniesione po upływie terminu należy jako spóźnione odrzucić. Reklamacje należy w każdym poszczególnym wypadku wnosić oddzielnie, jeżeli reklamację wnosi się z powodu opuszczenia uprawnionego do wyboru, należy do niej dołączyć dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia danej osoby do wyboru. Reklamacje i odwołania, w których nie przestrzegano tych przepisów, należy a limine odrzucić. Dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia do wyboru, wolne są od stempla. Jeśli rozstrzygnięcie czyni zadość żądaniu reklamacji, ma państwowa władza polityczna wykazana w trzecim ustępie przeprowadzić odpowiadające rozstrzygnięciu sprostowania listy wyborczej.

Pomijając ten wypadek, ma być licząc od chwili ogłoszenia listy wyborczej (§. 12. ustęp drugi) sprostowanie listy wyborczej przedsiębrane tylko o tyle, że państwowa władza polityczna aż do 24 godzin przed terminem wyborów obowiązana jest wykreślić z listy wyborczej te wciągnięte do niej osoby, u których zaszła lub dodatkowo na jaw wyszła utrata austriackiego obywatelstwa lub też okoliczność uzasadniająca w myśl §§. 8. i 9. wyłączenie lub wykluczenie od uprawnienia wyborczego.

O przedsięwziętych przez państwową władzę polityczną sprostowaniach listy wyborczej należy uwiadomić naczelnika gminy, aby owe sprostowania przeprowadzone być mogły także w egzemplarzu listy, znajdującym się w przechowaniu w urzędzie gminnym.

§. 14.

Skoro tylko lista wyborcza po rozstrzygnięciu w sprawie reklamacji została sprostowana, winna państwowa władza polityczna, wskazana w §. 12. ust. 1., a dla danego miejsca wyboru właściwa, wystawić wyborcom karty legitymacyjne dla wyboru posłów. Jeśli gminy należące do rozmaitych powiatów politycznych, złączone zostaną w grupy wyborcze (§. 31), to listy wyborcze tych gmin po ukończeniu postępowania reklamacyjnego, przesłać należy celem sporządzenia kart legitymacyjnych tej państwowej władzy politycznej, której podlega miejsce wyboru.

Karty legitymacyjne zawierać będą numer bieżący odnośnej listy wyborczej, miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia

czynności wyborczej, jakoteż godzinę zakończenia oddawania głosów, na koniec nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyboru.

W miastach z własnymi statutami można naczelnikowi gminy poruczyć sporządzenie kart legitymacyjnych.

Wyborcom należy karty legitymacyjne doręczać do mieszkania; doręczenie może być poruczone naczelnikowi gminy

Należy także wezwać wyborców w przyjęty w danym miejscu sposób, aby w wypadkach, gdyby z jakiegokolwiek przyczyny najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru karty legitymacyjne nie zostały im doręczone, odebrali je sami osoby w miejscu wskazanym w ogłoszeniu.

W miejsce zgubionych kart legitymacyjnych, winna władza powołana do sporządzenia pierwotnej karty, wystawić uprawnionemu do wyboru na jego żądanie duplikat.

§. 15.

Dla przeprowadzenia wyboru posłów należy wyborcom wraz z kartami legitymacyjnymi karty głosowania, które zaopatrzone być muszą pieczęcią urzędową państwowej władzy politycznej wskazanej w §. 14. ustęp 1, albo też wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§. 14. ust. 3.) nadto zaś uwaga, że każda inna przez władzę niewydana karta głosowania będzie uważana za nieważną.

W miejsce zagubionych lub niezdatnych do użycia kart głosowania winna władza powołana do wystawiania pierwotnych kart, lub też w dniu wyboru komisarz wyborczy wydać na żądanie uprawnionych do wyboru inne karty głosowania. Komisarz wyborczy wydaje także kartki głosowania potrzebne do przedsięwzięcia ściślejszych wyborów.

Termin i czas trwania oddawania głosowania należy oznaczyć w taki sposób, by wykonanie prawa wyborczego było wyborcom ile możności zapewnione.

IV. O przeprowadzeniu wyborów posłów w okręgach powszechnego głosowania.

§. 16.

Kierownictwo czynności wyborczej, która ma być przeprowadzona w obecności komisarza wyborczego, porucza się komisji utworzonej z wyborców, która składać się ma z siedmiu członków, w gminach zaś liczących mniej niż 1.000 mieszkańców — z pięciu członków, w dopełniającej zaś komisji z trzech członków.

Z reguły należy ustanowić dla każdego miejsca wyborczego komisję wyborczą.

Jeśli ze względu na terytoryalną rozległość lub na liczbę ludności jest pożądanem, może bezpośrednio przełożona pań-

stwowa władza polityczna gminy ustanowić w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach kilka komisji wyborczych w obrębie całego terytorium gminy lub miejscowości. Wyborców ma się przytem przydzielać poszczególnym komisjom wyborczym według alfabetycznego porządku lub wedle przynależności terytoryalnej; zarządzenia tego rodzaju należy wcześniej ogłosić w gminie wedle przyjętego tam sposobu. Gmina miejsca wyboru ma dla każdej komisji wyborczej dostarczyć odpowiedniego lokalu.

W gminach mających osobne listy wyborcze dla mniejszości narodowej musi być wśród członków komisji reprezentowaną także mniejszość narodowa.

§. 17.

Komisarza wyborczego wyznacza dla stolicy kraju polityczna władza krajowa, dla wyborców zaś poza stolicą kraju to starostwo, w którego obrębie znajduje się miejsce wyboru, albo też któremu polityczna władza krajowa poruciła wyznaczenie komisarza wyborczego.

Urząd komisarza wyborczego jest bez naruszenia przepisów obowiązujących publicznych urzędników, urzędem honorowym, a każdy, kto w danym miejscu wyboru posiada uprawnienie do wyboru, obowiązany jest przyjąć ów urząd.

Każdej komisji przydziela komisarz wyborczy protokolanta, który ma spisać protokół o przebiegu czynności wyborczej i pomieścić w nim wszystkie ważne zajścia, jakie zdarzą się przy czynności wyborczej, zwłaszcza zaś rozstrzygnięcia, wydane przez komisję wyborczą.

§. 18.

W grupie powszechnego głosowania reprezentacja gmina miejsca wyborczego i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisji wyborczej z pośród uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru w odnośnem ciele wyborczem.

Wyznaczeni we wskazany powyżej sposób członkowie w liczbie sześciu, względnie czterech, wybierają absolutną większością siódmego, względnie piątego członka komisji wyborczej, który w miejscu wyborczem w odnośnem ciele wyborczem musi być uprawniony do wyboru.

Jeśli taka większość głosów także przy drugiem głosowaniu nie dojdzie do skutku, wyznacza tego członka komisarz wyborczy. W grupie wyborczej dopełniającej wyznacza dwóch członków komisji Wydział Rady powiatowej, jednego komisarz wyborczy.

§. 19.

Członkowie komisji wyborczej wybierają ze swego grona przewodniczącego względną większością głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy.

§. 20.

Uchwały komisji wyborczej zapadają bezwzględnie większością głosów bez względu na liczbę głosujących.

Przewodniczący komisji wyborczej głosuje tylko przy równo podzielonych głosach i rozstrzyga w takim wypadku swym głosem.

§. 21.

Rozstrzygnięcie co do dopuszczenia do losowania, lub co do ważności oddanych głosów, przysługują komisji wyborczej tylko wtedy:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów znajdą wątpliwości co do tożsamości wyborcy;

b) jeżeli wyłoni się kwestya co do ważności lub nieważności niektórych oddanych głosów lub

c) jeżeli przeciwko uprawnieniu wyborczemu osoby wciągniętej do list wyborczych podniesione zostaną w ciągu czynności wyborczej zarzuty.

Zarzut w duchu ustępów a) i c) podniesiony być może nie tylko przez komisarza wyborczego i przez członków komisji wyborczej, lecz także przez wyborców, przez tych ostatnich zaś ustnie lub pisemnie i to tylko póty, póki osoba, której uprawnienie wyborcze zostało zakwestyonowane, nie oddała głosu, a w wypadku pod c) wymienionym tylko o tyle, o ile podniesiono twierdzenie, iż odnośna osoba od czasu ustalenia listy wyborczej, utraciła uprawnienie do wyboru z przyczyn wyłuszczonych w §. 4.

Rozstrzygnięcie komisji wyborczej zapaść musi w każdym poszczególnym wypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Rekurs przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jest niedopuszczalny.

§. 22.

Komisarz wyborczy winien dbać o utrzymanie spokoju i porządku przy czynności wyborczej i o przestrzeganie przepisów ordynacji wyborczej, ma on też nie dopuścić do przekroczenia przez komisję wyborczą jej zakresu działania.

§. 23.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne mają być uważane za wezwanie, aby bez żadnego dalszego wezwania jawni się w oznaczonym w nich dniu i w ciągu wyznaczonych w nich godzin, celem dokonania wyboru.

Tylko zaopatrzeni w kartę legitymacyjną, wyborcy mają celem oddania głosów wstęp do lokalu wyborczego; po od-

daniu głosów winni natychmiast opuścić lokal wyborczy. O ile to dla niezamąconego przeprowadzenia wyborów okaże się potrzebnem, należy wyborców tylko pojedynczo wpuszczać do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie wydać może polityczna władza powiatowa lub komisarz wyborczy.

Do obecności przy akcie wyborczym należy na życzenie stron, ubiegających się o wybór, przypuścić do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania z pośród uprawnionych do wyboru. Mają oni prawo być przy akcie wyborczym aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów.

Tych mężów zaufania przed wyborem strony ubiegające się o wybór wymieniają politycznej władzy powiatowej, która oznacza odpowiednią liczbę z pośród proponowanych, uwzględniając o ile możliwości wszystkie strony ubiegające się o wybór.

Mężowie zaufania mają być jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz możliwości podnoszenia zarzutów, przysługującej wyborcom wedle §. 21. lit. a) i c) nie przysłuża im żaden inny wpływ na tok czynności wyborczej.

Podczas czynności wyborczej zakazane są przemowy do wyborców, jakoteż wszelkie inne sposoby agitacji wyborczej tak w lokalu wyborczym jak w budynku, w którym znajduje się ów lokal a niemniej w bliższym otoczeniu budynku w obrębie, który oznacza polityczna władza powiatowa. Należy postarać się o to, by ruch wyborców do i z lokalu wyborczego mógł odbywać się bez przeszkód.

W lokalu wyborczym winny odnośnie gminy dostarczyć przyborów do pisanja i potrzebnych sprzętów, dla wypełniania kart głosowania.

§. 24.

W dzień wyboru o oznaczonej godzinie i w przeznaczonym do tego miejscu zebrania rozpoczyna się czynność wyborczą ukonstytuowaniem się komisji wyborczej, która odbiera listę wyborców, tudzież przygotowane wykazy głosowania i arkusze obliczenia głosów.

Jeśli z braku ustawowych warunków nie może odbyć się ukonstytuowanie komisji wyborczej, wykonywa funkcje jej komisarz wyborczy.

§. 25.

Głosowanie odbywa się zapomocą kart głosowania.

Przy wyborze wolno używać jedynie wydanych przez władzę kart głosowania, a to pod rygorem nieważności oddanego głosu.

§. 26.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania winna komisya wyborcza przekonać się, że urna, przeznaczona do składania kart głosowania, jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisji wyborczej oddają swe głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca winien przy oddaniu głosu okazać swą kartę legitymacyjną.

Osoby, które oddają swe głosy, winny być po nazwisku zapisywane w wykazie głosowania, którego jeden egzemplarz ma spisywać protokolant, drugi zaś — jeden z członków komisji wyborczej.

Dla wyborców wpisanych do listy wyborczej mniejszości narodowej, spisuje się osobny protokół w dwóch egzemplarzach.

§. 27.

Przy głosowaniu przewodniczący komisji wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną kartę głosowania, wkłada każdą z osobna nieotworzoną do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej nie oddano więcej kart głosowania.

§. 28.

W oznaczonej godzinie należy oddawanie głosów ukończyć. Wyborcy jednak, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej godziny zamknięcia głosowania zjawili się w lokalu wyborczym i w przewidzianej przez komisję wyborczą poczekalni dla wyborców lub bezpośrednio przed lokalem wyborczym, nie mogą być wykluczeni od oddania głosu.

Jeżeli zajdą okoliczności, przeszkadzające rozpoczęciu, dalszemu ciągowi lub też ukończeniu aktu wyborczego, może komisya wyborcza za zezwoleniem komisarza wyborczego odłożyć lub przedłużyć akt wyborczy do dnia następnego.

Każde takie odroczenie lub przedłużenie należy obwieścić wcześniej w sposób w miejscu używany.

Jeżeli rozpoczęło się już oddawanie głosów, ma komisya wyborcza i komisarz wyborczy akty wyborcze i urnę wyborczą wraz ze znajdującymi się w niej kartkami głosowania opieczętować, aż do dalszego ciągu aktu wyborczego.

§. 29.

Po ukończeniu oddawania głosów, o czem orzeka przewodniczący komisji wyborczej, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym mają tylko pozostać: komisarz wyborczy, członkowie komisji wyborczej, oraz protokolant i mężowie zaufania (§. 23).

Przed skrutynium przewodniczący komisji wyborczej pomiesza kartki wyborcze w urnie wyborczej, poczem wymuje je i przelicza. Następnie jeden z członków komisji wy-

borczej rozwija każdą kartkę głosowania z osobna a przejrzawszy ją, oddaje przewodniczącemu, który odczytuje kartę głośno i podaje dalej do oglądnięcia innym członkom komisji.

Dwóch członków komisji wyborczej prowadzić ma co do osób, które otrzymały głosy, po jednym egzemplarzu listy głosowania; w liście tej ma być wymieniony imiennie każdy, kto otrzymał głos na posła, a obok jego nazwiska należy położyć liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie 2, przy trzecim liczbę 3 i t. d. Obie listy głosowania muszą zgadzać się ze sobą i mają być podpisane przez wszystkich członków komisji i przez komisarza wyborczego.

§. 30.

Głosy, które padły na osobę wykluczoną w myśl §. 8. od wybieralności, głosy przywiązane do warunków, lub do których dodano zlecenie dla osoby mającej być wybraną, wreszcie głosy, z których nie można dokładnie rozpoznać oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie dolicza się ich do głosów oddanych.

Niewypełnionych kart głosowania nie należy doliczać również do oddanych głosów.

Jeżeli karta głosowania zawiera więcej nad jedno nazwisko, należy uwzględnić tylko nazwisko najpierw wymienione w karcie głosowania, względnie w rubryce tejże.

§. 31.

Po ukończeniu aktu wyborczego zamyka się protokół prowadzony z tegoż aktu, poczem podpisują go wraz ze spisem głosowania członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant; następnie ma być protokół wraz z dołączoną listą wyborczą, ze spisem głosowania, z ważnemi tudzież z uznaniami za nieważne kartami głosowania, wspólnie opieczetowane, zaopatrzone napisem oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ma być ogłoszony przez przewodniczącego komisji wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła jest już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy politycznej władzy krajowej, jeżeli zaś oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się więcej aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, tudzież w wypadku §. 26. ustęp ostatni, odesłać je ma do komisarza wyborczego ustanowionego dla głównej komisji wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisji wyborczej podpiszą akty wyborcze, należy przyczynę tego uwidocznić w protokole wyborczym.

Akt wyborczy z głosowania wyborców mniejszości narodowej przesyła komisarz wyborczy głównej komisji danego okręgu wyborczego.

§. 32.

W wypadkach, w których oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się na więcej, aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, niemniej w wypadku §. 26. ustęp ostatni, winna dokonać zestawienia ogólnego wyniku wszystkich razem aktów głosowania główna komisja wyborcza, która ma odebrać akty wyborcze nadesłane w tym celu przez komisje wyborcze komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisji wyborczej.

Główna komisja wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego w miejsce wości, wyznaczonej przez polityczną władzę krajową, a składać się ma z siedmin członków z których po trzech członków wyznacza reprezentacja gminna siedziby głównej komisji wyborczej i komisarz wyborczy z pomiędzy osób, które w tej miejscowości uprawnione są do wyboru, w odnośnem ciełe wyborczem; siódmego członka wybiera się albo mianuje po myśli postanowień §. 18. Przewodniczącego głównej komisji wyborczej wybierają członkowie komisji ze swego grona względną większością głosów.

Podczas zastawienia wyniku wyborów dozwolony jest wstęp do lokalu tej komisji tylko komisarzowi wyborczemu i członkom komisji wyborczej.

Stwierdzone przez pojedyncze komisje wyborcze wyniki aktów wyborczych, winna główna komisja wyborcza zestawić, nie wdając się w badanie czynności urzędowych tychże komisji.

Po zestawieniu ogólnego wyniku wyborów zamyka się prowadzony z tego protokół, który podpiszą członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant, poczem protokół ten opieczętowany zostanie wraz z dołączonymi aktami wyborczymi nadesłanymi przez poszczególne komisje wyborcze, zaopatrzony napisem, oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu, który winien wszystkie te akty odeśłać do politycznej władzy krajowej.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik wyborów po otwarciu lokalu komisji.

§. 33.

Za wybranego należy uważać tego, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie uzyskano absolutnej większości głosów, przystępuje się do ściślejszego wyboru (§. 35).

§. 34.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie uzyskał nikt absolutnej większości głosów, należy przystąpić do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 35.

Przy ściślejszym wyborze wolno głosować tylko na te dwie osoby, które otrzymały względnie największą liczbę głosów przy poprzednim wyborze.

Przy równości głosów rozstrzyga o tem, kto ma przejść do ściślejszego wyboru, los, który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do wyboru niewciągniętą, należy uważać za nieważny.

Jeśli przy wyborze ściślejszym równo rozdzielią się wszystkie oddane ważne głosy pomiędzy wciągnięte do wyboru osoby, to o tem, kto z nich uznany być ma za wybranego, rozstrzyga los, który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

§. 36.

Uprawnionych do wyboru nie można wykluczyć od wykonania prawa wyborczego przy wyborze ściślejszym, z tego powodu, że przy poprzednim wyborze nie wykonali tego prawa.

Jeżeli wybór odbywa się w kilku miejscach wyborczych lub na kilku zgromadzeniach wyborczych, wtedy komisarz wyborczy głównej komisji wyborczej zarządza wybór ściślejszy.

§. 37.

Szef politycznej władzy krajowej ma po przejrzaniu nadeszłych do tej władzy w myśl §§. 31. i 32 aktów wyborczych każdemu wybranemu posłowi wystawić i kazać doręczyć certyfikat wyboru, który to certyfikat uprawia wybranego do wstąpienia do Sejmu.

Jeśli w braku któregokolwiek z ustawowych warunków wybieralności odmówi się wydania certyfikatu wyborczego, to nowy wybór może być tylko w takim razie zarządzony, jeśli Izba sejmowa uzna wybór za nieważny.

Akty wyborcze odesłać należy c. k. Namiestnictwu, który je oddaje Wydziałowi krajowemu.

§. 38.

Przy podwójnych wyborach winien wybrany najpóźniej w ciągu dni ośmiu po ukonstytuowaniu się nowowybranego Sejmu, w razie zaś wyboru uzupełniającego po otwarciu odnośnej sesji oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeśli oświad-

czenia takiego nie złoży w wymienionym terminie, to zarządzone przez prezydenta Izby posłów losowanie na publicznem posiedzeniu ma rozstrzygnąć, dla którego okręgu wyborczego wybór ma być ważny. Dla wolnego w następstwie okręgu wyborczego należy rozpisać nowy wybór.

§. 39.

Jeżeli okaże się w ciągu dni 90 po wyborze posła konieczność nowego wyboru w jego miejsce, to należy go przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy ostatnim poprzednim wyborze, o ile wybór posła nie został właśnie z powodu nieprawidłowości tych list uznany za nieważny.

§. 40.

Sejm zarządza wstępne obrady nad aktami wyborczymi i po przedłożeniu sprawozdania rozstrzyga o ważności każdego wyboru najpóźniej w ciągu jednego roku, po dokonaniu wyboru.

Jeśli przed upływem tego terminu odnośna komisya dla wstępnych obrad (legitymacyjna) nie przedłoży swojej uchwały, winien marszałek krajowy przedmiot ten wczas postawić na porządku dziennym, a ustanowiony przez komisję lub jeśli to się nie stało, przez marszałka referent ma bez poprzednich obrad zdać sprawę w Izbie i przedłożyć wniosek, Izba zaś na tej podstawie wydaje swe rozstrzygnięcie. Przedmiot ten nie może być na podstawie uchwały Sejmu usunięty z porządku dziennego.

Póki Sejm nie uzna za nieważny wybór posła opatrzonego certyfikatem wyborczym, który wszedł do Izby, posiada on miejsce i głos.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, marszałek krajowy ma go wezwać, by wstąpił do Izby sejmowej.
